

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 14CoP/53/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1223204054
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 03. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Róbert Foltán
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2024:1223204054.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Róberta Foltána a sudcov JUDr. Ľubomíra Bundzela a JUDr. Kristíny Srnkovej, vo veci starostlivosti súdu o maloletých A. B., narodeného XX.XX.XXXX a C. B., narodeného XX.XX.XXXX, deti matky D. E. B., narodenej XX.XX.XXXX, trvale bytom F. XXXX/X, G. - B., zastúpenej spoločnosťou NIKU & partners, s.r.o. so sídlom Prokopa Veľkého 51, Bratislava, IČO: 36 866 008, a otca D. B. B., narodeného XX.XX.XXXX, trvale bytom F. XXXX/X, G. - B., t.č. bytom H. X/XX, G., zastúpeného spoločnosťou AK Neuschlová, s.r.o., so sídlom Dostojevského rad 5, Bratislava, IČO: 36 861 359, v konaní o návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia, o odvolaní matky proti uzneseniu Mestského súdu Bratislava II, č.k. 17P/59/2023 – 275 zo dňa 27.11.2023, takto

rozhodol:

- I. Odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie potvrdzuje.
- II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. V konaní o návrhu, ktorým sa matka maloletých A. a C. domáhala nariadenia neodkladného opatrenia, ktorým by súd zveril dočasne maloleté deti do jej starostlivosti, otca zaviazal povinnosťou prispievať na výživu maloletých detí sumou 250,- eur mesačne na každé dieťa a upravil styk otca s maloletými, Mestský súd Bratislava II uznesením č.k. 17P/59/2023 – 275 zo dňa 27.11.2023 nariadil neodkladné opatrenie, podľa ktorého sa maloleté deti A. B. a C. B. dočasne zverujú do striedavej osobnej starostlivosti rodičov (výrok I.), ktorá bude prebiehať tak, že otec bude zabezpečovať starostlivosť o maloleté deti vždy od stredy v párnom kalendárnom týždni od 08:00 do hod. do nasledujúceho utorka v nepárnom kalendárnom týždni do 08:00 hod, matka bude zabezpečovať starostlivosť o maloleté deti vždy od utorka v nepárnom kalendárnom týždni od 08:00 hod. do stredy v párnom kalendárnom týždni do 08:00 hod. Preberanie a odovzdávanie detí bude prebiehať v školskom zariadení, ktoré maloleté deti navštevujú. V prípade, že deti z nejakého dôvodu nenavštevujú školské zariadenie, preberanie a odovzdávanie maloletých detí bude prebiehať v mieste bydliska rodiča, ktorému sa starostlivosť končí (výrok II.).

Súd návrh matky na určenie vyživovacej povinnosti otca zamietol (výrok III.) a žiadnemu z účastníkov nárok na náhradu trov konania nepriznal (výrok IV.).

2. Podľa odôvodnenia rozhodnutia súd s ohľadom na protirečivé tvrdenia rodičov zrealizoval ešte pred rozhodnutím o neodkladnom opatrení pohovor s maloletými deťmi (16.11.2023), ktorého cieľom bolo zistiť názor maloletých detí. Z uvedeného pohovoru, zrealizovaného za prítomnosti kolízneho opatrovníka súdu, psychológa súdu a konajúceho sudcu, mal súd za osvedčené, že obe deti majú tak k otcovi ako aj k matke pozitívny vzťah a s oboma rodičmi chcú tráviť čas. Deti prezentovali názor, že by chceli byť rovnako sedem dní u matky a sedem dní u otca. Súd zároveň zrealizoval informatívne stretnutie s rodičmi (za účasti ich právnych zástupcov), na ktorom rodičov jednak oboznámil so závermi pohovoru, a zároveň sa ich pokúsil viesť k tomu, aby pri nastavovaní režimu starostlivosti načúvali

aj deťom a ich predstave o realizácii starostlivosti o nich. Na samotnom informatívnom stretnutí otec deklaroval jeho záujem na striedavej osobnej starostlivosti v týždňových intervaloch (ktorý neskôr potvrdil aj písomným podaním), s čím matka nesúhlasila. Matka spolu s následným podaním zo dňa 23.11.2023 doručila dve nahrávky, na ktorých sa vyjadril maloletý A., že ho otec naučil, aby pri pohovore na súde uvádzal, že chce byť s každým z rodičov 7 dní. Vo vzťahu k týmto nahrávkam súd uvádza, že zo spôsobu komunikácie (plač, ospravedlňovanie sa matke) je zrejmé, že maloletý je v zjavne nekomfortnej situácii a pre súd je nepochopiteľné, čo matku viedlo k tomu, aby ho do tejto situácie dostala. Oproti tomu, na pohovore na súde pôsobili obe deti podstatne uvoľnenejším dojmom, súd tak nemá žiaden dôvod pochybovať o tom, že deti majú dobrý vzťah tak s matkou, ako aj s otcom a úprimne chcú s otcom tráviť viac času. Obe deti pritom deklarovali, že jedine matke prekáža, že by mali byť rovnako s otcom, ako s ňou a z ich vyjadrení bolo zrejmé, že tomuto postoju matky nerozumejú. Z nahrávky predloženej matkou pritom vôbec nevyplýva, či pri tomto rozhovore matky bol prítomný ešte niekto iný, čo je zarážajúce obzvlášť s ohľadom na tvrdenia matky, že otec maloleté deti manipuluje v prospech striedavej osobnej starostlivosti. Ak matka uvádza, že táto manipulácia má spočívať v presvedčaní detí, že je „fér“, je pravdou, že deti by mali byť zo sporu rodičov vynechané a nie do neho priamo rodičmi vťahované. Podobne by ale matka mala energiu smerovať viac k upevňovaniu vzťahu detí s otcom. Matkou založená nahrávka s A. nesvedčí v prospech vhodnej komunikácie matky s maloletým, z kontextu vyplýva, že časť rozhovoru chýba, matka sa snaží pôsobiť, že ponecháva priestor, aby sa A. vyjadril sám, ako si to predstavuje, avšak už len samotná skutočnosť, že sa nahrávka vyhotovila len v prítomnosti matky, objektivnosť vyjadrenia maloletého znižuje (nehovoriac o aktuálnom prežívaní maloletého). Pozoruhodné pritom je, že v nahrávke matka tvrdí, že chce, aby starostlivosť o deti prebiehala tak, ako si to deti predstavujú, zároveň má pritom za to, že toto je tá jediná správna situácia, kedy sa môže súd dozvedieť skutočný názor maloletých, na druhej strane, vo svojom vyjadrení vo vzťahu k vyjadreniu detí na pohovore pred súdom (ktoré odznelo bez prítomnosti rodičov) uvádza, že tento názor nemôže byť podkladom pre starostlivé rozhodnutie súdu.

3. Súd konštatoval, že ak by pri rozhodovaní vychádzal len z prejaveneho názoru detí, relevantnejším podkladom by bolo vyjadrenie detí priamo v rámci pohovoru na súde a do úvahy by prichádzalo rozhodnutie o časovo rovnomernej striedavej osobnej starostlivosti. Súd však prihliadal na skutočnosť, že deti, predovšetkým maloletý A. sa podrobujú psychologickému intervencii I. I. J. K., ktorá samotná aktuálne nepovažuje model rovnomernej striedavej osobnej starostlivosti za najvhodnejšie riešenie, podobne takýto model nepovažuje za najvhodnejší ani I. B., psychologička, ktorá spolupracuje so školou. Vyjadrenie ani jednej z nich nie je spôsobilé preukázať, aký model starostlivosti bude pre maloleté deti najvhodnejší v rozhodnutí vo veci samej (či už sa bude jednať o konanie o úpravu práv a povinností rodičov do rozvodu manželstva, resp. po rozvode), osvedčujú však aktuálnu situáciu, a aj pri ich zohľadnení súd považoval za vhodnejšie zverenie do (časovo) nerovnomernej striedavej osobnej starostlivosti. Dôvodom takéhoto rozhodnutia bolo, že na strane matky sa jedná o domáce prostredie, v ktorom deti vyrastali, je preto vhodné, aby minimálne zo začiatku mali možnosť tráviť väčší časový priestor v tomto prostredí. Deti sú aj podľa správy ÚPSVaR uzrozumené s tým, že majú, resp. budú mať dva domovy, táto skutočnosť že v rámci konania o predbežnom opatrení bez ďalšieho neumožňuje prijať záver, že úprava striedavej osobnej starostlivosti s rovnomerným časovým rozvrhom by lepšie zaistila potreby maloletých detí. Súd však mal za osvedčené, že v prípade starostlivosti v pomere 8 dní u matky, šesť dní u otca sa jedná o úpravu, s ktorou maloleté deti nemajú žiaden problém, zároveň táto úprava dáva priestor na prispôsobenie sa detí zmenám v rodine. Súd však stále apeluje na rodičov, aby hľadali riešenie starostlivosti o maloleté deti, ktoré dokáže akceptovať potreby maloletých detí, bude obe deti rešpektovať, a zároveň bude predstavovať aj riešenie zodpovedajúce vzájomného rešpektovaniu rodičovských rolí.

4. Návrh matky na uloženie povinnosti otcovi, aby prispieval na výživu maloletých detí súd prvej inštancie nepovažoval za dôvodný. V tejto súvislosti poukázal na to, že účelom ustanovenia § 366 Civilného sporového poriadku je zabezpečiť, aby povinný z vyživovacej povinnosti plnil výživné v nevyhnutnej miere. Súd mal za osvedčené, že otec si povinnosť starať sa o výživu maloletých detí plní a to úhradou školného za mesiace september, október, úhradou krúžku pre maloletého A., preplatením bločkov matke, nákupom oblečenia pre maloleté deti, nákupom hračiek, športových potrieb. Uvedol, že konkrétne výdavky na maloletého A., ako aj na maloletého C., budú predmetom dokazovania tak v rámci konania o úprave práv a povinností rodičov k maloletým deťom na čas do rozvodu manželstva, ako aj v konaní na čas po rozvode.

O trovách konania rozhodol v zmysle § 52 Civilného mimosporového poriadku tak, že žiadnemu z účastníkov nárok na náhradu trov konania nepriznal.

5. Proti tomuto rozhodnutiu podala matka maloletých v zákonnej lehote odvolanie, vniac súd prvej inštancie, že dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a súd nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Odvolateľka namietala, že predmetné rozhodnutie je nesprávne, arbitrárne, nereflektujúce na aktuálnu rodinnú situáciu, vychádzajúce z účelových tvrdení otca bez predloženia akýchkoľvek listinných dôkazov, narušajúce stabilné výchovné prostredie maloletých detí, v rozpore s listinnými dôkazmi založenými do súdneho spisu. Vo svojom návrhu veľmi detailným spôsobom popísala potreby maloletých a svoje tvrdenia aj preukázala lekárskymi či psychologickými správami, avšak súd prvej inštancie sa predloženými listinnými dôkazmi vôbec nezaoberal, v odôvodnení rozhodnutia absentuje hodnotenie uvedených dôkazov zo strany súdu, dokonca počas informatívneho výsluchu rodičov zákonný sudca uviedol, že pre neho ide o neobjektívne správy. Otec však žiadne listinné dôkazy na preukázanie svojich tvrdení súdu nepredložil, no tvrdenia otca súd vyhodnotil evidentne za relevantnejšie oproti listinným dôkazom založeným do súdneho spisu zo strany matky spolu s návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia.

Matka v odvolaní upriamovala pozornosť na to, že zo správy I. K. J. jednoznačne vyplýva, že neodporúča väčší rozsah zmien pre deti ako je 9 dní u matky a 5 dní u otca, pričom I. K. J. aj uvedené odporúčanie na úpravu starostlivosti o deti zo strany rodičov spája s dodržiavaním dohodnutých a zabehnutých pravidiel, aby si deti jednak zvykli na takúto zmenu a rovnako tak preto, aby bolo možné neskôr pridávať dni strávené u otca. V tejto súvislosti matka poukazovala a citovala závery zo správy I. K. J. a rovnako aj zo správy psychologičky I. B.. Rovnako poukazovala na správu L. B. M., L., ktorá je celoslovensky uznávaným odborníkom na pervazívne vývinové poruchy, predovšetkým so zameraním na diagnostikovanie autistického spektra u detí. Maloletý A. bol na žiadosť školy u tejto odborníčky vyšetrený, keďže jeho bežné prejavy naplňali (a aj naplňajú) znaky autizmu. Hoci L. M. nepotvrdila podozrenie na Aspergerov syndróm, zistila u A. v zásade rovnako závažné diagnózy. Okrem iného L. M. vo svojej správe upozorňuje na „typické spracovávanie záťaž u detí s intelektovým nadaním – zvýšenú citlivosť na sociokomunikačnú oblasť, zvýšenú kritičnosť na „sociálne prijatie“, úspešnosť, hľadanie foriem kvalít interakcií, komunikácie s okolím, ale aj výkonová úspešnosť. V prípade A. upozorňuje uvedená klinická psychologička aj na hypersenzitivitu a úzkostný podklad. Vzhľadom na kombináciu jednak intelektového nadania, ale aj poruchy pozornosti a narušenú komunikačnú schopnosť – dysfáziu lexikálno-syntaktického typu je A. veľmi rizikový na poruchy učenia, správania a úzkostnú poruchu.

Matka v ďalšom namietala, že okrem toho, že súd o informatívnom výsluchu neinformoval kolízneho opatrovníka, ktorého predvolal až na základe požiadavky matky a išlo o osobu, ktorú deti videli počas výsluchu prvýkrát v živote, dovoľ si matka tvrdiť, že súd vôbec neprispôsobil zisťovanie názoru A. a C. ich špeciálnym potrebám, na ktoré matka poukazovala aj tesne pred výsluchom detí. Rovnako tak upriamila pozornosť na A. poruchu narušenej komunikácie, dokonca v podaní zo dňa 23.11.2023 aj súdu podrobne vysvetlila, v čom spočíva takáto narušená komunikácia a požiadala súd, aby v prípade, že mieni svoje rozhodnutie postaviť výlučne na tom, čo maloleté deti súdu povedali počas ich výsluchu, navrhla kontaktovať triednu učiteľku maloletého A., aby si súd mohol vytvoriť názor na spôsob komunikácie A. s okolím a relevantnosť jeho akýchkoľvek vyjadrení.

Maloletí matke verbalizovali požiadavku zachovania doterajšej formy starostlivosti tak, ako sa po pár dňoch od odsťahovania otca zo spoločnej starostlivosti nastavila, a to v súlade s odvolacím návrhom (v párnom kalendárnom týždni od utorka do stredy a od piatka do nasledujúceho pondelka a v nepárnom týždni od štvrtka do piatku). S týmto rozsahom boli deti veľmi spokojné, boli primárne vo svojom doterajšom domácom prostredí a zároveň boli v častom kontakte s otcom. Na základe namietaného matka poukazovala vo svojom odvolaní na konštantnú rozhodovaciu prax súdov SR, napr. rozhodnutie NS SR sp. zn. 5Cdo/47/2017 zo dňa 09.08.2017, uznesenie NS SR sp. zn. 5Cdo/141/2021 zo dňa 27.10.2021.

Podľa matky sa súd prvej inštancie vôbec nezaoberal správaním otca, akým začal stavať obidve maloleté deti a matku pred ním naplánované zmeny, pričom na potreby maloletých a predstavy matky nekompromisne nebral žiaden ohľad. Matka zastáva názor, že bolo povinnosťou súdu prvej inštancie v záujme maloletých a celej rodinnej situácie uvedené konanie a správanie otca vziať do úvahy pri svojom rozhodnutí o nariadení neodkladného opatrenia. Súd prvej inštancie svojím rozhodnutím spôsobil stav, keď deti sú postavené do situácie, že si „musia“ zvyknúť a nikoho nezaujímajú „za akú cenu“ uvedené zmeny budú musieť strpieť a aké následky uvedené rozhodnutie súdu prvej inštancie na ďalšom vývine

maloletých zanechá. Matka naďalej zastáva názor, že svojím návrhom súdu prvej inštancie dostatočne preukázala jednak potrebu naliehavej úpravy pomerov a rovnako tak záujem maloletých detí a ich potreby.

Čo sa týka hradenia výdavkov zo strany otca, matka uvádzala, že nie je pravdou, že by prispieval na potreby detí v súlade s ich dohodami komunikovanými pred mediátorkou alebo aj pred súdom. Ona bola nútená uhradiť poplatok za základnú umeleckú školu z dôvodu, že bol po splatnosti a otec na informáciu o zameškanom poplatku uvedenom v školskom systéme Edugage vôbec nereagoval a poplatok hradíť odmietal. Taktiež so školným bol v úvode školského roka problém, keďže otec žiadal zmenu školy u obidvoch detí a neuhradil školský poplatok za C. v mesiacoch september/október 2023, ale uhrádzala ho matka. Výdavky na poskytnutie psychologickkej pomoci pre maloleté deti zo strany I. K. J. uhrádzala výlučne matka, keďže otec sa odmietal ďalej zúčastňovať sedení u tejto psychologičky a žiadal pre deti ďalšiu zmenu v osobe psychologičky. Kurz korčuľovania síce otec v škole uhradil vo výške 55,- eur za každé dieťa, avšak matka deťom zabezpečila výstroj na korčuľovanie, čo otec následne odmietol uhradiť, hoci tvrdil, že bude hradíť všetky výdavky detí spojené so školskou či mimoškolskou činnosťou. Po tom, čo jej otec oznámil, že sa rozhodol vzťah ukončiť, jej odňal aj motorové vozidlo, na ktorom jazdila spolu s deťmi, a dal jej k dispozícii staré a ojazdené motorové vozidlo evidované na jednu z jeho obchodných spoločností. Po tom, čo jej odňal motorové vozidlo Volvo a predal ho, zakúpil nové motorové vozidlo značky AUDI v hodnote 45.900,- eur, dňa 18.07.2023 zaplatil akontáciu vo výške 4.590,- eur a každomesačne uhrádza leasingovú splátku minimálne v sume 900,- eur. Otec preto podľa názoru matky evidentne nemá také závažne finančné problémy, ako sa snaží deklarovať pred konajúcim súdom. Otec schováva všetky ich spoločné finančné záležitosti, dokonca aj k ich spoločnému domu v Španielsku matke neposkytuje žiadne údaje o prenájme a výnosoch z prenájmu, a to napriek tomu, že ho o to opakovane aj u mediátorky žiadala. Matka uvádzala, že nie je schopná s jej príjmom deťom zabezpečiť iné ako úplne základné potreby a nepovažuje tento spôsob financovania potrieb detí a rodiny zo strany dobre zarábajúceho manžela za adekvátny, správny a morálny.

Navrhovala, aby odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie zmenil tak, že nariadi neodkladné opatrenie v znení: I. Maloletý A. B., nar. XX.XX.XXXX a maloletý C. B., nar. XX.XX.XXXX sa dočasne do právoplatného rozhodnutia súdu v konaní o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom na čas do rozvodu manželstva zverujú do osobnej starostlivosti matky. II. Otec je povinný prispievať na výživu maloletého A. B., nar. XX.XX.XXXX v nevyhnutnej miere sumou 250,- EUR mesačne a na výživu maloletého C. B., nar. XX.XX.XXXX sumou 250,- EUR mesačne vždy k 15. dňu v mesiaci vopred k rukám matky. III. Otec je oprávnený dočasne sa stretávať s maloletými deťmi A. B., nar. XX.XX.XXXX a C. B., nar. XX.XX.XXXX počas bežného školského týždňa nasledovne: - v párnom kalendárnom týždni vždy v čase od utorka od 15.00 hod. do stredy do 08.00 hod. a v čase od piatku od 15.00 hod. nepretržite do pondelka v nasledujúcom párnom kalendárnom týždni do 08.00 hod.; a - v nepárnom kalendárnom týždni vždy v čase od štvrtka od 15.00 hod. do piatka do 08.00 hod. s výnimkou školských prázdnin s tým, že miestom prevzatia a odovzdania je školské zariadenie, ktoré maloleté deti navštevujú a v prípade ich neprítomnosti v školskom zariadení je miestom prevzatia a odovzdania miesto bydliska matky. IV. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

6. Otec maloletých v písomnom vyjadrení k odvolaniu uviedol, že nerozumie motivácii matky k podaniu odvolania. Matka aj obsahom ňou podaného odvolania podľa jeho názoru iba potvrdzuje, že nereflektuje najlepší záujem maloletých. O tom, že skutočne koná účelovo, svedčí aj to, že realizáciu starostlivosti o maloletých v súlade so súdnym rozhodnutím odďaľovala takmer tri týždne neprevzatím napadnutého rozhodnutia a otcovi neumožnila stráviť s maloletými ani jeden sviatok vianočný. Obaja maloletí podľa názoru otca nemajú s realizáciou striedavej osobnej starostlivosti problém. Obaja majú vzťah k obom rodičom a majú záujem byť s oboma rodičmi. K otcovi sa vždy tešia, sú v jeho prítomnosti spokojní a uvoľnení. Obaja maloletí reagovali na otca pozitívne a jediný, kto bol nespokojný, bola matka, na čo otec poukázal v rámci svojho vyjadrenia zo dňa 24.11.2023, v rámci ktorého popísal, ako matka reagovala po vypočutí na súde vo vzťahu k maloletým.

Matka vo svojom odvolaní, okrem zjavnej tendencie vykresliť otca v negatívnom svetle, nielenže spochybňuje samotné maloleté deti, ich schopnosť prejavíť svoj názor, ale súdiac podľa jej argumentácie je aj zjavná tendencia matky spochybniť odbornosť a schopnosť konajúceho sudcu vo veci viesť výsluch maloletých detí, výlučne z dôvodu, že súd si dovolil vo veci pred rozhodnutím o nariadení neodkladného opatrenia za účelom objektivizácie zistiť názor maloletých detí. Matka spochybňuje aj kolízneho opatrovníka, pričom opomína, že kolízny opatrovník, okrem účasti na vykonanom pohovore s maloletými tiež prešetril pomery u oboch rodičov a v rámci tohto prešetrovania mal možnosť vidieť interakciu maloletých ako s matkou, tak aj s otcom.

Matka počas mediácie pripravovala iniciovanie súdneho konania a taktiež evidentne venovala čas produkovaniu účelových dôkazov, vrátane správ od psychológov, ktoré boli vyhotovené na „objednávku“ matky a ktoré postrádajú objektivitu. Taktiež zo zápisov z mediácie je viac než zrejmé, že matka v rámci svojich podaní uviedla nielen účelové, ale aj nepravdivé tvrdenia. Po dosiahnutí jej primárneho cieľa, ktorým nebol najlepší záujem maloletých detí, ale docielenie odsťahovania otca zo spoločnej domácnosti a zjavná tendencia stavať maloletých do pozície „rukojemníkov“ matky, matka dokonca začala spochybňovať priebeh mediácie a negovať de facto dohodnuté veci, okrem iného aj tvrdením ex post, že bola pod nátlakom, čo je vzhľadom na prítomnosť mediátorky s dlhoročnou praxou opäť ukázkou priam absurdnosti tvrdení matky.

Otec uvádzal, že nemal žiadnu vedomosť o správach psychológov, ktoré matka doložila súdu a o týchto sa dozvedel až zo súdneho spisu. Bol veľmi nemilo prekvapený z prístupu psychologičky I. J. K., ktorá mu v rámci komunikácie povedala k tejto téme odlišné tvrdenia, aby následne nekriticky prebrala názor matky bez akéhokoľvek záujmu o verifikáciu jej tvrdení. Otec opakovane žiadal poskytnutie pomoci mal. A., reflektovaniu jeho prežívania v škole, pričom problémy A. v súvislosti so školou boli primárne dôvodom, pre ktorý bola táto pani psychologička oslovená už v septembri 2022. Otec, napriek tomu, že psychologičku kontaktoval, dotazoval sa na ďalší postup, informoval sa, či mu bude z doterajšieho priebehu vyhotovená nejaká písomná správa, bol informovaný, že psychologička nerada vyhotovuje správy a následne bol v rámci návrhu matky na vydanie neodkladného opatrenia konfrontovaný so správou, ktorá bola vyhotovená na základe zrejme objednávky matky, pričom on nebol informovaný ani o všetkých stretnutiach/vyšetreniach maloletých. I. J. K. podľa názoru otca vyvodzuje závery vo vzťahu k otázke zverenia maloletých detí a k otázke úpravy styku otca s maloletými, pričom je zrejma preferencia matky, a to napriek konštatácii p. psychologičky v závere správy, že otec je rovnako schopný sa starať a adekvátne vychovávať dieťa. Matka navštívila detskú psychologičku p. I. J. K. v priebehu mesiaca október aj s maloletými bez vedomia otca, o čom sa dozvedel iba náhodou dňa 27.10.2023, keď osobne navštívil p. psychologičku. Matka teda opäť konala bez vedomia otca.

K správe I. E. B. otec uvádzal, že postráda akúkoľvek objektivitu, nakoľko v rámci tejto správy I. B. nielenže hodnotí situáciu bez vedomia a súhlasu otca, bez komunikácie s ním, dokonca bez toho, aby vôbec videla maloleté deti, evidentne výlučne na základe vyjadrení matky a „analýzy poskytnutých spisov a diagnostických správ“. Pani psychologička si dovoľí vyvodzovať závery v tak zásadnej otázke, akou bezpochyby otázka starostlivosti o maloleté deti je, účelovo, bez akéhokoľvek záujmu o objektivizáciu, preferenciou matky. Čo sa týka správy L. B. M., k tejto otec uvádzal, že táto je datovaná 24.05.2021 a je z nej jednoznačné, že u maloletého A. nebolo potvrdené podozrenie na autistické spektrum. Vyšetrenie bolo realizované na základe žiadosti rodičov a s odporúčaním CENADA Bratislava – „ťažkosti so zvládnutím organizácie výchovno–vzdelávacieho procesu.

K tvrdeniam matky ohľadne logopédie a ku skutočnostiam uvedeným v logopedickej správe otec namietal a zdôrazňoval, že do doby ukončenia spolužitia s matkou neevidoval pravidelnú a už vôbec nie dennodennú prácu matky ako koterapeuta s maloletým A.. S poukazom na dátum vyhotovenia predmetnej správy (23.05.2023) otec uvádzal, že aj táto správa je prispôsobená potrebám matky v rámci prípravy k plánovaným krokom v rámci súdneho konania za účelom spochybnenia schopnosti otca zabezpečiť adekvátnu starostlivosť o maloleté deti a spochybniť vhodnosť striedavej osobnej starostlivosti.

Vo vzťahu k hradeniu výdavkov otec uvádzal, že tieto hradí, rešpektuje a aj rešpektuje to, na čom sa s matkou dohodli v rámci mediácie. Podľa neho matka na jednej strane spochybňuje dohody uzavreté na mediácii, ale na tie, ktoré vyhovujú jej záujmom, sa odvoláva. Otec hradil a aj naďalej hradí školné za obe maloleté deti. V prílohe doložil výpis z účtu, ktorým preukazuje, že od septembra 2023 uhradil školné za maloletých. Zároveň doložil trvalý príkaz, z ktorého je zrejmé, že tieto platby nastavil už od 12.09.2022, t.j. rok pred matkou uvádzaným obdobím. Matka, napriek jeho žiadosti, aby sa na výbere krúžkov dohodli, na túto nereflektovala, sama rozhodla o tom, aké krúžky budú navštevovať. Otca taktiež neinformovala o platbách s tým súvisiacich zrejme zámerne, aby mohla prezentovať, že tieto platby neuhrádza. Zdôrazňoval, že sa nikdy nestalo, aby odmietol uhradiť krúžok, pokiaľ o tomto mal vedomosť, resp. ak ho o tom matka informovala. Pokiaľ bol na stretnutí u I. J. K. s maloletým A., hradil sedenie on, pokiaľ matka, hradila ho matka. Hradí školné za oboch maloletých vo výške 150,-eur/mesačne a bude to robiť aj naďalej. Preukazoval aj úhradu záujmových krúžkov, školského výletu maloletému A., školské potreby, oblečenie a pod. Okrem toho hradí, napriek dohode na mediácii, aj väčšinu nákladov na byt v B., ktorý užíva matka s maloletými deťmi. Okrem toho matka opomína, že otec hradí náklady na úver, ktorý bol čerpaný na kúpu rodinného domu v Španielsku, ktorý účastníci nadobudli do BSM. Z dôvodu skutočne neúnosného úverového zaťaženia sa účastníci v rámci mediácie dohodli

aj na predaji predmetnej nehnuteľnosti. Matku zaujímali a zaujímajú iba finančné benefity a spoločné záväzky účastníkov boli a sú podľa jej predstáv výlučne starosťou otca.

Reflektujúc vyššie uvedené mal otec za to, že napadnuté uznesenie bolo vydané v súlade a rešpektujúc najlepší záujem maloletých detí a navrhoval, aby odvolací súd uznesenie ako vecne správne v plnom rozsahu potvrdil.

7. K vyjadreniu otca zaujala stanovisko matka maloletých, ktorá uvádzala, že zaznamenala veľkú nepohodu detí a úzkostné prežívanie, predovšetkým v čase, keď sa nachádzajú u otca. Maloletý A. sa snaží s matkou skontaktovať počas času stráveného v otcovej domácnosti, hovorí o tom, čo robí, pýta sa, ako sa má a neustále je smutný z aktuálnej situácie. Po 4 dňoch u otca začína sa dožadovať dlhých telefonátov s matkou. Matka vníma odchod detí do domácnosti otca ako príliš veľkú záťaž, o to viac, že deti vnímajú, že sa do režimu striedavej osobnej starostlivosti dostali na základe rozhovoru so sudcom, a sú veľmi nahnevané na to, akým spôsobom bol vyhodnotený ich rozhovor na súde. Deti doslova už nedôverujú dospelým osobám, ktoré s nimi vykonávali pohovory. Matka mala za to, že aktuálne prežívanie A. je úzkostné s prejavmi veľkého smútku, čo zaznamenala aj triedna učiteľka I. I.. Vo vzťahu k samotnému zisťovaniu názoru detí matka navrhovala odvolaciemu súdu, aby si vypočul nahrávku z vykonaného zisťovania názoru maloletých detí.

Podľa názoru matky súd prvej inštancie nemohol svoje rozhodnutie v žiadnom prípade oprieť o obsah zisťovania názoru maloletých a z obsahu ich vypočutia jednoznačne vyplynulo, že rozhovor nebol po žiadnej stránke pripravený, pri rozhovore sa ocitla osoba, ktorá ani nebola súdom ustanovená za účastníka konania, deti boli vypočuté spoločne, maloletý A. sa takmer vôbec k ničomu nevyjadril, iba pozoroval rozhovor mladšieho C. s prítomnými dospelými, ktorí A. iba navádzali k otázkam, či to chce rovnako ako C. a poukazovala ďalej, že maloletý A. má problém v komunikácii s cudzími ľuďmi, no čo upozornila súd. Matka preto považovala rozhodnutie súdu prvej inštancie za pokus o zistenie, či deti „vydržia“ v režime striedavej osobnej starostlivosti. Takýto postup súdu prvej inštancie nepovažuje matka za konanie v najlepšom záujme maloletých detí a tvrdila, že skúmanie, či deti zvládnu režim striedavej osobnej starostlivosti, malo prebiehať v dokazovaní v konaní vo veci samej a nie takýmto radikálnym zásahom do života detí formou neodkladného opatrenia,

Po 2 mesiacoch realizácie striedavej osobnej starostlivosti na základe nariadeného neodkladného opatrenia matka konštatovala, že deti si nezvykli a nevydržali túto formu striedavej osobnej starostlivosti, sú nespokojné, nahnevané a frustrované, odráža sa to aj na ich správaní sa nielen doma, ale aj v škole. Namietala ďalej, že otec vo svojom podaní spochybňuje matkou predložené listinné dôkazy a správy rôznych odborníkov, avšak on súdu nepredložil jediný dôkaz o tom, že by striedavá osobná starostlivosť vo forme nariadeného neodkladného opatrenia mala byť v najlepšom záujme detí, že deti sa tejto aj dožadujú a že ich rodinná situácia si vyžaduje takýto bezodkladný zásah do života detí a rodiny. Matka upriamovala pozornosť na tú skutočnosť, že otec si iba krátko pred rozhodnutím súdu zadovážil novú domácnosť a deti sa s touto jeho novou domácnosťou iba začali zoznamovať. Preto aj z uvedeného pohľadu považovala nariadené neodkladné opatrenie za predčasné a spôsobilé prívodiť väčšiu mieru poškodenia práv maloletých detí, ako konanie v ich najlepšom záujme.

Podľa matky otec nebol v žiadnom prípade vynechaný z poradenského procesu u I. K. J., sám odmietol ďalej navštevovať túto psychologičku po tom, čo mu v auguste 2023 neodsúhlasila zmenu školského zariadenia pre maloletého A.. To, že zmena školy pre A. je nevhodná, otec akceptoval až na základe informácie zo strany súdu. Matka opakovane poukazovala na to, že starší A. nijakým spôsobom neprejavil svoj názor pred súdom a maloletý C. opakovane otcom naučené formulácie. Takéto vypočutie detí a tento obsah matka nemôže považovať za jednoznačne prejavovaný názor oboch maloletých detí. Matka žiadala odvolací súd, aby vykonal dokazovanie dopytom na triednu učiteľku maloletého A..

Napriek otcovým príslubom prezentovaným na súde je aktuálne stav taký, že otec prestal uhrádzať splátky hypotéky za byt, v ktorom s maloletými matka býva a každý mesiac jej prichádza z banky požiadavka, aby uhradila splátku hypotéky. Jej priemerný hrubý mesačný príjem predstavuje sumu cca 2.000,- eur a výška splátky je 1.470,- eur. Otcovi dňa 10.02.2024 adresovala e-mail, v ktorom ho vyzvala na riešenie tejto situácie, no otec nijako nereagoval do dnešného dňa. Matka tiež zistila, že okrem toho, že otec riadne nehradí mesačnú splátku hypotéky, nehradí dlhodobu od decembra 2023 ani výdavky súvisiace s užívaním bytu, hoci vo svojom podaní zo dňa 23.01.2024 uvádzal opak a rovnako tak odmietal uskutočniť prepis týchto služieb na matku.

8. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 3 ods. 5 písm. b) CMP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 2 v spojení s § 357 písm. d) CSP),

po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie bez viazanosti rozsahom (§ 65 CMP) a dôvodmi odvolania (§ 66 CMP), s prihliadnutím na prípadné vady konania, iba ak by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ktoré ale nezistil (§ 67 CMP), bez potreby zopakovania alebo doplnenia dokazovania (§ 68 CMP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie matky nie je dôvodné a uznesenie súdu prvej inštancie je vecne správne, v dôsledku čoho boli splnené podmienky pre jeho potvrdenie (§ 387 ods. 1 CSP).

9. Podľa § 2 ods. 1 zákon č. 161/2015 Z.z. (Civilný mimosporový poriadok, „CMP“), na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 387 ods. 1 zákon č. 160/2015 Z.z. (Civilný sporový poriadok, „CSP“), odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Podľa § 324 ods. 1 CSP, pred začatím konania, počas konania a po jeho skončení súd môže na návrh nariadiť neodkladné opatrenie.

Podľa § 325 ods. 1 CSP, neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

Podľa § 329 ods. 1 a 2 CSP, súd môže rozhodnúť o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia aj bez výsluchu a vyjadrenia strán a bez nariadenia pojednávania. Ak rozhoduje odvolací súd o odvolaní proti uzneseniu o zamietnutí neodkladného opatrenia, umožní sa protistrane vyjadriť k odvolaniu a k návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia. Pre neodkladné opatrenie je rozhodujúci stav v čase vydania uznesenia súdu prvej inštancie.

Podľa § 366 CMP, neodkladným opatrením môže súd nariadiť platiť výživné v nevyhnutnej miere.

Podľa článku 5 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine, záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadnia najmä a) úroveň starostlivosti o dieťa, b) bezpečie dieťaťa ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava, c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa, d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa, e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou, f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností vlád dieťaťa, g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny, h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvoma rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami i využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

Podľa článku 24 ods. 2 a 3 Charty základných práv Európskej únie, pri všetkých opatreniach prijatých orgánmi verejnej moci alebo súkromnými inštitúciami, ktoré sa týkajú detí, sa musia v prvom rade brať do úvahy najlepšie záujmy dieťaťa.

10. Pri nariaďovaní neodkladného opatrenia musia byť osvedčené okolnosti, z ktorých sa vyvodzuje opodstatnenosť návrhu na toto opatrenie. Miera osvedčenia sa riadi danou situáciou, najmä naliehavosťou jej riešenia. Preukázanie alebo aspoň osvedčenie skutočností odôvodňujúcich nariadenie neodkladného opatrenia sa posudzuje tak podľa obsahu návrhu, pripojených listín a skutkových okolností z nich vyplývajúcich, ale aj dôvodnosti návrhu z hľadiska právneho posúdenia veci. Účelom neodkladného opatrenia je totiž rýchle a pružné riešenie tej situácie, ktorá vyžaduje okamžitý zásah súdu (Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2MCdo 3/2010).

11. Z hľadiska zachovania práva dieťaťa na zachovanie vzájomných väzieb s rodičom (v tomto prípade s otcom), ktorému nebolo do osobnej starostlivosti zverené, či v koho osobnej starostlivosti sa nenachádza na základe konsenzu rodičov, je pri nezhode rodičov v otázke stretávania sa takéhoto rodiča s dieťaťom opodstatnený záver o existencii okolností vyžadujúcich si potrebu bezodkladnej úpravy pomerov

účastníkov prostredníctvom neodkladného opatrenia. V danom prípade žiaden z rodičov existenciu takejto potreby ani nespochybnil.

12. V súvislosti s odvolacími námietkami matky je potrebné konštatovať, že názor maloletého dieťaťa je pre rozhodnutie súdu o úprave rodičovských práv a povinností síce významným, nie však jediným kritériom a nie je ani dôvodné ho ako subjektívny prvok (názor maloletého) bez ďalšieho zamieňať so záujmom maloletého, ktorý má charakter objektívny a poznanie ktorého samotným maloletým je ovplyvnené jeho vekom, mentálnou i fyzickou vyspelosťou, ale aj prostredím, v ktorom žije, a osobami, ktoré na neho pôsobia.

Aj v danom prípade súd prvej inštancie podľa zistenia odvolacieho súdu prihliadol pri svojom rozhodovaní nie len na názor maloletých detí, ale riešil situáciu komplexným náhľadom, teda aj s ohľadom na stanoviská rodičov maloletých, procesného opatrovníka a ďalšie relevantné okolnosti prípadu vyplývajúce zo spisu a zákonom chránené hodnoty a práva všetkých dotknutých osôb.

13. Podľa odvolacieho súdu súd prvej inštancie s prihliadnutím na charakter inštitútu neodkladného opatrenia dostatočne zistil a správne vyhodnotil skutkový stav veci vyplývajúci z obsahu spisového materiálu, pričom svoje rozhodnutie dostatočne jasne a zrozumiteľne odôvodnil tak, aby vyhovovalo požiadavkám procesného predpisu, hoci nie predstavám odvolateľky. S týmto odôvodnením sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje a v podrobnostiach naň odkazuje.

14. Súd prvého stupňa v bodoch 16. až 18. odôvodnenia rozhodnutia identifikoval skutočnosti, z ktorých pri rozhodovaní vychádzal, i spôsob ich vyhodnotenia a veľmi logicky a z pohľadu odvolacieho súdu presvedčivo argumentoval voči tvrdeniam matky podporovaným dôkazmi – nahrávkami zachytávajúcimi vyjadrenia maloletého A. predkladanými v súvislosti so spochybňovaním významu či objektivity pohovoru vykonaného s maloletými deťmi sudcom za prítomnosti procesného opatrovníka a psychológa. Dostatočne zrozumiteľne ozrejmil aj spôsob, akým sa vysporiadal so stanoviskami psychologičiek I. J. K. a I. B., ktoré model rovnomernej striedavej osobnej starostlivosti o maloletých v súčasnosti nepovažujú za vhodný, riešenie, ktoré by bolo najsúladnejšie so záujmom maloletých, z nich však jednoznačne nevyplýva (I. J. K. navrhuje režim pre deti 9 dní u matky, 5 dní u otca) a nemožno z nich vyvodzovať ani, že by režim určený rozhodnutím súdu prvého stupňa mal pre maloletých predstavovať riešenie s možnými negatívnymi následkami.

15. Primárne súd prvého stupňa vychádzal zo skutočnosti, ktoré v odvolacom konaní neboli zásadným spôsobom spochybnené tvrdeniami matky, že obaja rodičia majú záujem starostlivosť o deti zabezpečovať, sú schopní starostlivosť o deti po všetkých stránkach riadne zabezpečovať, a to aj pri zohľadnení špecifik týkajúcich sa maloletého A., že sú schopní v záujme maloletých vzájomne komunikovať a že aj vzťah maloletých je k obom rodičom rovnako pozitívny, v súvislosti s čím by podľa odvolacieho súdu ďalšie časové zúženie starostlivosti poskytovanej otcom mohlo mať za následok neželané zníženie intenzity vzťahu detí k otcovi.

16. Neodkladným opatrením možno podľa § 366 CMP nariadiť rodičovi platiť výživné v nevyhnutnej miere. Uvedeným zákonným ustanovením mal zákonodarca na mysli uloženie povinnosti rodičovi, ktorého zákonná vyživovacia povinnosť nebola doposiaľ súdnym rozhodnutím upravená, platiť výživné v takej miere, aby výživa dieťaťa nebola žiadnym spôsobom ohrozená. Existenciu takéhoto ohrozenia v danom prípade vzhľadom na príjem matky maloletých, dobrovoľné podieľanie sa na nákladoch maloletých (hoci nie podľa predstáv matky či pôvodných dohôd rodičov) a podieľanie sa otca na osobnej starostlivosti o maloleté deti v režime nerovnomernej striedavej starostlivosti nie je dôvodné predpokladať.

Maloleté deti nepochybne majú právo podieľať sa na životnej úrovni otca (ak je zásadne vyššia ako životná úroveň matky) aj počas doby v starostlivosti matky, určenie tohto podielu však nie je úlohou tohto konania.

17. Vychádzajúc z uvedeného, nakoľko odvolací súd v rozhodnutí a v postupe súdu prvého stupňa nezistil odvolateľkou namietané alebo iné nedostatky spochybňujúce správnosť rozhodnutia, napadnuté uznesenie podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správne potvrdil.

18. O trovách odvolacieho konania rozhodol súd podľa § 52 CMP.

19. Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a

ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).